

פרוטוקול מס' 222

מישיבת ועדת הכלכלה
יום ה', י"ד באלול תשל"ו - 9.9.76, שעה 10.00, ת"א

נכחו:

חברי הוועדה:
י. הורוביץ - היו"ר
מ. דרובלס
ע. הדר
א. זילברברג
י. לבני
י. מודעי
י. שערי

מוזמנים:
ד. ביבי - משרד המסחר והתעשייה
נ. לירם - משרד המסחר והתעשייה
י. יפה - משרד המסחר והתעשייה.

יועץ כלכלי ומזכיר הוועדה: ד. לב

רשמה: צ. ספרן

סדר היום: א) חוק הליכות המסחר, תשל"ב-1972.

ב) סדר עבודת הוועדה.

2298.

(נתקן 7 - 13.9.76)

היו"ר י. הורביץ:

אני פותח את הישיבה.

א. חוק הליכות המסחר, תשל"ב-1972

כדי להדגיש את חשיבות החוק החלטנו לעסוק בו גם בפגרה ודחינו את כל הנושאים פוט לנושא זה.

מ. זרובלס:

לסדר: בחוק זה יש עוד הרבה סעיפים שעלינו לדון בהם למרות שכבר הגענו לסעיף 46, וזאת בהתחשב בכך שדילגנו על כל מיני סעיפים, בעיקר בענין ההגדרות. ואני שואל: האם מוכרחים לדון בחוק זה בפגרה? אם הייתי יודע שנסיים את החוק בכנסת השמינית, הייתי אומר שעלינו להתאמץ בפגרה, אבל אם לא נרצה להוציא מתחת ידינו לקריאה שניה ושלישית חוק שהוכן באופן פזיז, אני בספק רב אם נספיק להכין אותו מבחינת הזמן, היות ובאופן ממשי נשארו לנו רק מספר חודשים. נוכל לעבוד רק עד חודשים מאי-יוני 1977 לאור העובדה ששנה זו תהיה שנת בחירות וכל אחד מאתנו, כאיש ציבור, יהיה מוכרח לעסוק בדברים אחרים.

אם המשרד חושב שהחוק חשוב מאד, הייתי מציע לפצל אותו לשניים: לסיים את החקיקה עד פוק מסויים, להביא את החלק הזה לקריאה שניה ושלישית, ולהמשיך אחר כך בחלק השני.

היו"ר י. הורביץ:

אני עד לקושי שאולי לא נגמור בקדנציה הזאת את החוק המסועף, המסובך והקשה הזה, אולי החוק הקשה והמסובך ביותר שנחקקנו בו בוועדת הכלכלה, אבל אנחנו צריכים לעשות את זה לא רק כמצוות אנשים מלומדה אלא כדי שיהיה לנו מענה לאלה שמתקיימים אצלנו שהוועדה דחתה חוק זה פעמיים ולא עסקה בו. אולי ההספק שלנו לא גבוה ואנחנו מתקדמים באטיות רבה, אבל האמת היא שנחנו לנושא זה המון ישיבות. קשה באמת להאמין שבשנה זו, שהיא לא קלה והרבה נושאים עומדים על הפרק, נצליח לסיים את החוק אם נקדיש לו רק ישיבה אחת בשבוע. יכול להיות שאנחנו צריכים לקיים שיחה גלויית לב בין חברי הוועדה ולברר אם במצב הנוכחי אפשר יהיה להקדיש יותר זמן. גם אם חוק הרציפות יחול על החוק בכנסת הבאה יצטרכו להתחיל הכל מחדש, ומי יודע אם כל מה שהשקענו לא השקענו לחינם.

אני הצעתי - אחת ההצעות שלא נחקבלה - לבחור ועדת משנה, להוציא אותה לאיזה מלון והחברים יקדישו לענין זה שבועיים שלושה מן הבוקר עד שתיים אחר הצהריים ויוראו בזה משימה שעלינו לבצע. אחרת, נקיים אמנם ישיבה אחת לשבוע כדי לעסוק בחוק, נוכל להגיד לכל המחקיפים אותנו שאנחנו את שלנו עשינו, אבל חוצאות לא יהיו. אם העליתי ענין זה, העליתי אותו לא רק מפני זה שאנחנו מקדישים לו ישיבה בפגרה אלא מפני שיש לנו עוד נושאים פרובלמטיים שאנחנו צריכים לדון בהם ואיננו יכולים לדחות אותם. אנחנו לא יכולים ללכת בשולי החברה, עלינו להיות במרכז האירועים.

י. מורעי:

החוק כל כך חשוב, יש לו השלכות כל כך מרחיקות לכת שלא הייתי משאיר אותו לכנסת הבאה, שאינני יודע מי יהיו חבריה, והייתי מנסה לסיים אותו.

אני מבחין בין הצד הציבורי של החוק לבין הצד המשפטי. למעשה סיימנו כבר את הצד הציבורי והגענו לצד המשפטי, שבו דברים די סטנדרטיים. אלמלא השארנו המון איים מאחור, הייתי אומר שאפילו במושב שבו צריכים את הזמן לעבודות פוליטיות ולא לעבודות תחקירות עלינו לבחור בין שתי אפשרויות: (1) האפשרות שהעלה היושב-ראש, אם כי חודשיים לפני הפגרה עשינו הערכה מצב ואמרנו שאם נשב בפגרה לעחים קרובות ומזומנות יש סיכוי לסיים את החוק, ואז לא התכוונו לסיים אותו (בחלקו; 2) לקבל יועץ משפטי - לא של המשרד, אלא של הכנסת - שילווה את הוועדה, ובענין זה טוב יותר שחיה ועדה משנה.

אם תהיה באמת ועדת משנה נראה לי שבמספר ישיבות מרחוניות היא חוכל לגמור את הענין. רק אינני יודע מה דינם של האיים שהשארנו, אם אפשר להעביר אותם לוועדת המשנה, כיוון שהם נדונו בפורום של המליאה.

ועדת המשנה חקבל בסופו של דבר את אישור המליאה.

היו"ר י. הורביץ:

י. מודעי:
אם לא נסכים מראש שוועדת המשנה בנויה באורח ייצוגי ומליאת הוועדה כאשר כמעט אנ-בלוק, חבל על כל העבודה, כי אז נחזור על כל העניינים במליאה, וקרו דברים.

נדמה לי שהאפשרויות שלנו מתקדות עכשיו סביב צרכים טכניים ולא עיוניים: (1) אפשרות לקבל יועץ משפטי; (2) מספר מספיק של חברי ועדה מצדדים שונים שמוכנים לקבל על עצמם מלאכה זו.

אני מעז להעריך שמדובר בעוד עשרות שעות של עבודה, כי החוק כולו זרוע מוקשים ואסור שייעשה בצורה פזיזה, כדי שלא ייצור עיוותים וקשיים מיותרים.

יכול להיות שזה השלב לברר עם המשרד באיזו מידה הוא מוכן לערב ועדה זו בתקנות החוק. יש פה מספר פוקים שבהם הבעיה קשורה בתקנות. אם תהיה הסכמה שהתקנות הללו ייעשו באישור הוועדה, נוכל לקבל ביחור קלות סעיף בחוק כאשר נדע שהתקנות שלו יבואו ללימוד יסודי בוועדה. אם תהיה גישה עקרונית שזה מסבך את הדברים ואי אפשר לערב את הוועדה, אני חושב שיהיה עלינו להגיע למסקנה מבלי להשלוח את המשרד ואח עצמנו.

א. זילברברג: השאלה שעומדת היא אם רוצים להעביר את החוק או לא רוצים להעביר אותו. הסברתי לחברים

שלא להוביל בנושא זה, כי זה לא יעזור. בכל סעיף יש מישהו שחושב כך ומישהו שחושב אחרת - גם אנחנו שותפים לוויכוח הזה - ואם הוויכוח יתעורר על ידי יושב-ראש ועדת המשנה או על ידינו זה לא חשוב. אנחנו יכולים לקיים ישיבות כל שבוע ולא נגמור את החוק, כי הוויכוח קיים באוויר. אנחנו יכולים למצוא את הדרך לגמור אותו מהר אם יהיה באמת עין לגמור מהר. אם אחם מתכוונים לגמור, אנחנו נעזור לכם לגמור. נבוא לכל ישיבה, נשחחף ונגמור.

י. שערי: אני חושב שאפשר לגמור חוק זה ואינני גורס

שהשנה האחרונה של המושב היא שנה שבה אנחנו עוסקים בדברים אחרים. עברנו כבר את רוב החוק וצריך לגמור אותו. זהו חוק שנוגע לציבור הרחב, לאינטרס הציבורי ולא יהיה הוגן וצודק אם נשאיר אותו לכנסת הבאה, גם אם יחול עליו חוק הרציפות, מה גם שיהיה שוני בהרכב ויתעוררו בעיות חדשות. עובדה היא שכאשר החחלנו לדון בו עוד פעם, שוב התעוררו הרבה דברים.

ד. לב: הרציפות בכלל אינה מובטחת פה.

י. שערי: היא לא מובטחת, היא טעונה אישור, אבל היא אפשרית.

היו"ר י. הורביץ: גם אם הרציפות מובטחת העובדה היא שלא החשבנו במה שהקדנציה הקודמת אמרה.

י. שערי: אני לא בעד זה שנקים ועדת משנה. מאוחר מדי. היה לכך מקום אילו היינו מקימים בהתחלה ועדת משנה. באוזה מחכונת שהחלנו צריך להמשיך, ואם יש רצון טוב אפשר לגמור ולהגיע לפשרות במקרה של חילוקי דעות.

י. מודעי: אבקש חשובה מן המשרד: אנחנו רוצים שהתקנת התקנות על ידי השר תעשה באישור ועדת הכלכלה, לא רק בהחייצוח אחה. האם תהיו מוכנים לקבל זאת?

נ. לירם: איננו רוצים לנקוט עמדה פוליטית. חוק זה אינו פוליטי אלא נסיון רציני ראשון להסדיר את הליכות המסחר בארץ, שראויות להסדר. כממונה על סחר פנים אני נחקל בצורך ביוחור סעיפים המגינים גם על הסוחר מפני הליכות מסחר לא חקינות,

ג. לירם:

גם על הצדכן, ולפעמים גם על היצרן עצמו כספק. אנחנו חושבים שהחוק הזה, עם ההערות והתיקונים שנוספו אליו, עשוי להיות חוק טוב מאד.

מה שגורם לעובדה שהחוק עדיין לא קיים כחוק הוא זה שמשכנו אותו לתקופת זמן ארוכה מאד. פרקי הזמן האלה גורמים ששוב צריכים לחזור על החומר ואז שוב יש הרהורים. אני רוצה לתמוך בדחיסת משך הטיפול, וגם אני חושב שאין באמת הרבה לסיים מבחינה עיונית אלא מבחינה טכנית - לנסות ללטש, עם סיוע משפטי.

לגבי הפיצול: היחה הצעה כזאת קדנציה הקודמת, לפחות לבודד את הבעיה של תיאור כוזב וסימנים נכונים מחוק החוק. בינתיים נפטר חלק מן העניין - היחה זו הוראת שעה בשעתו - על ידי תיקונים בחוק הפיקוח. היום הגענו לשלב כזה שקשה לבודד פרקים מסויימים. הפרקים על הכרזה מהן הליכות מסחר בלתי חקינות או מניעת חחרות בלתי הוגנת חלויים בוועדה המייעצת וקשה מאד להחליט על פרק ג' ללא העניין של הוועדה המייעצת. זהו מארג אחד של סעיפים, שאם נפריד אותם נוציא יותר זמן על ההפודה מאשר על עריכת החוק.

י. מודעי: האם העמדה הפורמלית של המשרד, שהוא מסכים לכך שהתקנות צריכות להיות באישור ועדת הכלכלה?

ג. לירם: אני לא מוסמך להשיב, אני מוכרח להביא את זה לשר.

י. יפה: אני רוצה להציע לחבר-הכנסת מודעי לא לדרוש את אישור ועדת הכלכלה באופן כולל, אלא להתייחס לסוג מסויימים של תקנות. אף אחד לא יסכים לאישור כולל.

י. מודעי: אראה לך הרבה חוקים כאלה.

מ. דרובלס: בחוק התיירות - בכל מקום שיש תקנות, יש אישור ועדת הכלכלה.

י. מודעי: הצעתי זאת כדי שנוכל לסיים את החוק. אם חברי הוועדה יידעו שיהיה להם שיקול דעת כאשר יובאו התקנות, יהיה להם קל יותר לסיים את החוק.

ג. לירם: נשאר את זה לדיון עם התקדמותנו בסעיפים.

היו"ר י. אורביץ: אם השר יאמר לנו שכאשר ייגש לביצוע יתיקין תקנות יהיו התקנות באישור ועדת הכלכלה, הרבה מאד בעיות יירדו.

י. שערי: גם מן הנסיון הפרלמנטרי שלנו אני חושב שאסור להרבות בדברים שטעונים אישור הוועדה. אם בחוק רגיל עוסקים כל כך הרבה זמן, מה יהיה אם כל דבר יצטרך לבוא לאישור הוועדה?

היו"ר י. אורביץ: אין כוונה לעצור את העבודה השוטפת וכשמשרד החקלאות היה נאלץ לבוא לוועדה לא עצרנו אותו גם יום אחד בביצוע. אני מבקש שתאמרו לשר שהכוונה בבקשה שלנו היא לא להקשות על השר אלא לחת לחברי הוועדה את הבטחון שעוד יישבו אתם על העניין עצמו ואז יוכלו לסיים דהר מהר את החוק.

י. מודעי: הדיונים שגזלו את רוב זמננו היו הדיונים בהם שאלו חברי הוועדה מה יהיה אם השר יעשה כך או אחרת בסעיף מסויימים. ברגע שאנחנו יודעים שהתקנות יהיו לפנינו, השאלה הזאת יורדת. אם החשש הוא שהוועדה תעורב בפרטי פרטים של העניין, אין דבר פשוט מזה: לוועדה יש מזכיר - הוא נאמן עלינו שאין לו פניות פוליטיות וסקטוראליות בעניין זה - והוא יוכל לראות ולומר מה מן הדברים

י. מודעי:

אפשר לאשר בדרך רגילה ומה הדברים שצריכים עיון.

נ. לירם: במספר סעיפים הצעת החוק עצמה מדברת על החייעצות עם ועדת הכלכלה.

החייעצות זה לא אישור. היו"ר י. הרביץ:

א. זילברברג: אם החנאי הוא שעל כל נושא יומיומי נקשר אח השר, זה לא נקרא שאנחנו מחקדים, אלא שאנחנו הולכים אחורנית. אמרתי: אני לא אהיה בין אלה שילחצו על השר לקבל את זה. נחכה, אם כן, לזמנים יוחר נוחים כדי להעביר את החוק.

היו"ר י. הרביץ: אנחנו מציעים לשר הצעה שהיא לא הצעה אולטימטיבית. לנו נראה שזה יקל עלינו מאד.

א. זילברברג: זה אומר לקשור את השר ולקשור את הוועדה.

ד. ביבי: הצווים יכולים להיות צווים כלליים או צווים מיוחדים - סעיף 92(א) - והצווים המיוחדים הם בדרך כלל לאיש או לעסק מסויים כשהבעיה באמת בוערת מאד. הייתי מציעה שההצעה לשר, גם אם תינחן, חתייחס רק לצווים כלליים ולא לצווים מיוחדים.

י. מודעי: הסכנה בצווים המיוחדים, כי שם האפליה.

היו"ר י. הרביץ: תדברו על זה עם השר. אני רוצה לקנות שהוא יקבל את ההצעה.

לענין העבודה: לאחר ששמענו את שאלת חבר-הכנסת זילברברג, אני מודיע שאם נצליח להעביר את החוק בקדנציה הזאת, זה יעלה את יוקרה הוועדה. הענין חשוב לנו מאד כוועדה והעובדה שאנחנו מקדישים לחוק הזה ישיבה אחת לשבוע היא ההוכחה החוחכת שבשבילנו החוק חשוב. אבל גם אם נלך בקצב זה של אחת לשבוע בשנה האחרונה, לא נספיק ולכן אני מציע ועדת משנה, שתיסגר באיזה מקום לשבועיים-שלושה וחקדם את החוק באופן רציני. אני גם מציע שוועדת המשנה תעזר ביועץ משפטי שיעמוד לרשותה, ויעלה הענין לכנסת ככל שיעלה.

ד. לב: אח היועץ המשפטי מקבלים ממשרד המשפטים.

היו"ר י. הרביץ: השאלה אם חברי הוועדה - בוועדת המשנה צריכים להיות חמישה חברים - מוכנים להקדיש לכך זמן או לא.

מ. דרובלס: אני מציע שקודם יחן לנו המשרד חשובה אם הוא מוכן לקבל את הצעת חבר-הכנסת מודעי, שבכל מקום שיש תקנות הן יהיו באישור ועדת הכלכלה ולא בהחיעצות אחר. בהתאם לחשובה המשרד נדע איך להתקדם.

אני השתתפתי ברוב הישיבות בחוק זה ומצפוני נקי. אינני חושב שמישהו יכול להאשים אותנו בסחבת. ההיפך הוא הנכון: חברי הוועדה החיחסו לגופו של ענין ודנו בכובד ראש בנושאי החוק.

בקשר לוועדת משנה: בדרך כלל מקימים ועדת משנה לדיון בנושאים שהועלו כהצעות לסדר היום ולא בנושאי חקיקה. זהו חקדים מסוכן לעשות זאת גם בחקיקה, כי בסופו של דבר חייבת מליאת הוועדה לאשר חוק שמובא לקריאה שניה ושלישית. אינני יודע אם מליאת הוועדה תרצה להאציל סמכויות לוועדה של חמישה אנשים.

י. מודעי: ועדת החוקה, חוק ומשפט מלאה ועדות משנה.

א. לבני:
מכיוון שממילא לא באים לישיבת הוועדה יותר מחמישה-שישה חברים, אפשר לזמן את מליאת הוועדה לעתים יותר תכופות. אינני רואה שוועדת משנה של חמישה אנשים תוכל לשבת באופן רצוף, ובסופו של דבר ישארו רק שניים. צריך לזמן את מליאת הוועדה יותר מאשר פעם בשבוע.

היו"ר י. הורביץ:
אני בכל זאת רוצה להציע ועדת משנה, שבאשה יעמוד חבר-הכנסת מודעי.

י. מודעי:
אני יוצא ביום שני למועצת אירופה למשך עשרה ימים.

היו"ר י. הורביץ:
אם מחליטים על ועדת משנה, סדרי העבודה בידך. אני מוכן לכנס את ועדת המשנה עד שובך, אם תחשוב שיש מקום לישיבה נוספת עד בואך. אם לא, חדחן זאת עדלאחר החג.

כחברי ועדת המשנה אני מציע את חברי הכנסת לבני או דרובלס, נוזהח קצב, זילברברג או עמוס הדר.

ע. הדר:
מהמערך אני מציע את חברי הכנסת נוזהח קצב ומיכה חריש.

מ. דרובלס:
אני לא חושב שצריך להיכנס להילוך גבוה כל כך בלי התחייבות המשרד לקבל את ההצעה, שבכל מקום שיש תקנות הן יהיו באישור ועדת הכלכלה.

היו"ר י. הורביץ:
אני מוכן להעמיד ענין זה להצבעה.

ה צ ב ע ה

ההצעה להקים ועדת משנה נתקבלה

היו"ר י. הורביץ:
אני מציע את ההרכב הבא: חבר-הכנסת מודעי יושב-ראש, חברת-הכנסת נוזהח קצב, עוד מקום פתוח למערך, חבר-הכנסת דרובלס וחבר-הכנסת שערי.

י. מודעי:
הבהרה להצעה שהצעתי: הצעתי שהתקנות יהיו באישור הוועדה ובהחלט החכוונתי לתקנות ולא לצווים. עד כמה שהספקתי לעבור עכשיו נראה לי שמרבית הצווים אינם מחייבים ואינם מאפשרים אישור הוועדה. יהיו אולי צווים שבכל זאת יצריכו אישור הוועדה, כמו הצו שמופיע בסעיף 27, שם נאמר: "השר ושאי להורות בצו שעסקאות בדבר הספקת מצרך או שירות פלוניים לא ייעשו אלא בהסכם שבכתב, ולקבוע פרטים שייכללו בהסכם". כלומר, הכוונה היא שדרוש אישור במקרים שיכולים לפגוע, בפרט כאשר מדובר בתקנה ספציפית או בצווים שיש להם נופך ציבורי מיוחד. בכל היתר, כמו למשל בצווים לגבי סימון - אין צורך באישור הוועדה.

היו"ר י. הורביץ:
נקיים שיחה עם השר.

פרק ח' - השימוש בשם ירושלים

סעיף 46:

ג. לירם:
פרק זה מועתק כמעט מלה במלה מחוק אחר והוא - פקודת סימני סחורות, שהוא חוק ספציפי הנוגע לשימוש מסחרי בשם "ירושלים", אם כי לא נאמר "שימוש מסחרי". היות ואנחנו עוסקים בחוק הליכות מסחר ובפקודת סימני סחורות צריך להבין שמדובר בשימוש מסחרי ולא בשימוש דחי למשל.

י. מודעי:
למה לא כתבתם?

ג. לירם:
זה לא היה כתוב גם בחוק הקודם, אבל עצם האכסניה מחייבת, לדעתי, שכך יובן. אפשר גם להוסיף שהמדובר בשימוש מסחרי בלבד.

א. לבני:
האם כל זה אינו מיותר? יש היום חוק בין-לאומי, שישראל שותפה לו, ושעל פיו היינו צריכים להחליף את שמות היינות "אליקנט"; "פורט" ועוד, וכי אי אפשר להשתמש בשמות מקומות.

נ. לירם: ייחזק מאד, אבל חשבנו שירושלים שאני.

א. לבני:
אני לא חושב שצריך לעשות סעיף מיוחד כאשר הענין מעוגן בסעיפים אחרים. אסור לנו וגם לא לאחרים להשתמש בשמות מקומות - על פי אותו חוק בין-לאומי - אלא אם כן הם מיוצרים באותם מקומות.

האם יצרן ירושלמי גם הוא לא יוכל להשתמש בשם "ירושלים"?

נ. לירם: להיפך, יש עדיפוח ליצרן ירושלמי.

א. לבני:
לשם מה לעסוק בזה אם הנושא מעוגן בחוק בין-לאומי, בעיקר כשיש כאן סעיף לפיו ממנה השר ועדה של שלושה חושבי ירושלים למתן אישורים לפי פוק זה? האם לוועדת הכלכלה אין כבר מה להגיד?

י. מודעי:
אם הכוונה להגנה מסחרית באמת, ירושלים אינה מיוחדת במינה. השם "יפו" גם כן מפורסם, השם "חיפה" גם כן מפורסם, "ביה-לחם" גם כן מפורסם ואין לדבר סוף. בחתום המסחרי זה יהיה איפוא אבסורד.

במה שנוגע לכבוד ירושלים, הרי יש הצעה חוק פרטית שלי בענין ירושלים ואם המציעים ירשו לי אני מוכן להוסיף שם סעיף, שלא ישחמש אדם לצורך מסחרי בשם "ירושלים" אלא בהתאם לחקנות שהקנינו.

(לפי דעתי: א) הענין מיותר; ב) הוא תופש במקומות אחרים, כי יהיה זה פורסום לא נכון אם משהו שאינו מייצר בירושלים יכתוב "ירושלים" או משהו שאינו מייצר בחיפה או אינו מייצר ביפו יכתוב אח שמות הערים האלה על המוצרים שלו. מסיבה זו נראה לי שפרק ה' צריך להעלים מכאן כולו.

י. שערי:
אני בעד סעיף זה. אינני בטוח אם מה שאחה אומר חל על כל הדברים.

נ. לירם: הוא חל רק על יינות, לא על כל הדברים.

י. שערי:
הרגשתי היא שהאיסור על שימוש בשמות לגבי יינות חל, כי השם של המקום מעיד על איכות מסויימת ולא בגלל זה שאי אפשר להשתמש סתם בשם של העיר. כשאומרים "יין פורטו" מעיד השם על טיב היין ועל איכותו, ואם משהו בישראל מייצר יין וקורא לו "יין פורטו" הוא מטעה, כי זה לא היין המקורי. אני חושב שאין בארץ איסור על שימוש בשמות מקומות לגבי ברים, צעצועים, והדבר טעון בדיקה, אלא רק על יינות ולא על דברים אחרים.

נ. לירם: אלא אם יש אמנה ספציפית.

י. שערי:
אני מבחין בין ירושלים ויפו. ירושלים מסמלת משהו, זה לא ענין מסחרי בלבד, ולא הייתי רוצה שיחמשו בשם "ירושלים" לדברים לא מכובדים. הבעיה איננה רק לגבי דבר שבא מירושלים. אני יכול בהחלט לחאר לי מוצר שלא בא מירושלים ונושא את השם "ירושלים", אבל לא לכל דבר צריך לחת את השם "ירושלים", כי אפשר לחת שם זה לכל מיני דברים שאולי אינם מחאימים.

י. מודעי:
אם זה נייר טואלט, זה שייך לענין של קדושת השם ולא לענין המסחרי.

י. שערי:

א) אין איסור של אמנה בין-לאומית על שימוש בשמות לכל מיני דברים, פרט ליינות.

ב) ירושלים שונה משם אחר, מבחינתנו לפחות.

ג) אם מדובר בוועדה של שלוש, הייתי אומר: לא רק אנשי ירושלים, כי הכוונה איננה לחת מונופול רק לאנשי ירושלים, אלא לשמור על כבוד השם "ירושלים".

משלוש סיבות אלה אני בעד פרק ח'.

אשר להצעת חבר-הכנסת מודעי: אינני יודע מה יהיה גורלה של הצעת החוק שלו. אנחנו דנים בחוק הזה, ווצים לגמור אותו וצריך לכלול בו את הסעיף הנוגע לשימוש בשם ירושלים.

מ. דרובלס: אם יתקבל שתמונה ועדה בת שלושה אנשים שחקבע מי רשאי להשתמש בשם "ירושלים", מה הדין של אותם מפעלים שעד לחוק זה משתמשים בשם זה?

נ. לירם: יש דין. זה העחק של דין אחר שקיים.

מ. דרובלס: עד עכשיו יש מפעלים שמשתמשים בשם "ירושלים". תקום ועדה ותגיד: למה "עוף ירושלים"? זה לא לכבוד ירושלים שהעוף ייקרא "עוף ירושלים", וזאת לאחר שפירמה משקיעה בשם המון כסף, המון מוניטין. אני יכול להבין שהאיסור הוא מכאן ולהבא, אבל מה לגבי כאלה שכבר משתמשים בשם ירושלים?

נ. לירם: כמעט כל הפרק הוא העחק מדין קיים שנמצא כולו בפרק הששי בפקודת סימני סחורות ומצוטט כאן בדברי ההסבר. בין היחר לקח לעצמה חוק זה את הזכות לנקז לחוכו מספר סעיפים הנמצאים בחוקים אחרים שנוגעים להליכות מסחר - למשל, סעיף 10 שעוסק בכינויי יין מצוי בפקודת סימני סחורות - ומצאנו לנכון לכלול את כל הסעיפים המורים לגבי הליכות מסחר באכסניה אחת. הוא הדין לגבי פרק ח', סעיפים 46-52, שהם כמעט העחק מדוייק של דין קיים, ועל פי החוק השר היה חייב למנות ועדה. עד כמה שזכור לי לא הוגשה תלונה נגד מישהו שמשחמש בשם "ירושלים" שלא כדין.

מ. דרובלס: אילו הייתם אומרים בחוק שהוא אינו חל לגבי מי שהשחמש עד תחולתו בשם "ירושלים", זה בסדר, אבל אינכם אומרים זאת.

נ. לירם: כאמור, לא הגיעה אלינו תלונה על מישהו שהשחמש בשם "ירושלים" שלא כדין.

י. מודעי: אינני רואה את מקומו של הסעיף הזה כאן דווקא בגלל כבוד ירושלים. אנחנו עוסקים בחוק מסחרי.

נ. לירם: האם ביקשת לבטל את הפרק הרלבנטי בפקודת סימני סחורות בהצעת החוק שלך?

י. מודעי: הצעת החוק שלי לא כללה אלמנט מסחרי אלא רק אידיאולוגי. סעיף כזה, בפירוט שניתן כאן - ולדעתי צריך היה הפירוט לבוא בחקנות ולא כאן - אינו מוסיף כבוד לירושלים אלא ביזוי לירושלים. אנחנו לוקחים את השם "ירושלים" והופכים אותו לפרוטות. סעיף כזה צריך שיבוא בחוק כללי, אידיאולוגי, כי הבעיה כאן אינה מסחרית, אלא הבעיה של כבוד השם.

נ. לירם: אתה הצעת חוק יסוד: ירושלים. אם היא חתקבל אתה מסתפק בכך שמה שכחוב בחוק סימני סחורות יהיה בחוק שלך?

בדגש שחוק הליכות המסחר מתקבל מתבטל כל פקודת סימני סחורות.

י. יפה:

אינני רוצה להכניס את פרק ה', אבל לא לבטל את כל פקודת סימני סחורות. הלא בפקודת סימני

י. מודעי:

סחורות יש עוד סעיפים.

הכל כלול פה, ועם קבלת החוק פקודת סימני סחורות מתבטלת.

י. יפה:

אם כך, יש בעיה. השבתי שהפקודה נשארת.

י. מודעי:

אם החוק שלך יבוא ואתה רוצה להכניס סעיפים אלה לאותו חוק, צריך לבטל את הפרק הזה כבר בחוק זה, בהנחה שהחוק שלך יתקבל.

י. יפה:

ההסבר שלי פשוט: לא הייתי רוצה שירושלים תשאר חשופה, מאידך, לא הייתי רוצה להכניס נושא זה בחוק יומיומי, כי זה נראה לי לא מכובד.

י. מודעי:

אבל אי אפשר להשאיר את פקודת סימני סחורות רק בגלל סעיף זה.

י. יפה:

הענין ניתן לבירור. נשים עליו בינתיים סימן שאלה.

י. מודעי:

בפקודה הקיימת מדובר על ועדה של שלושה אנשים לא על שלושה אנשי ירושלים.

י. יפה:

בינתיים אנחנו מסכמים שמדלגים על פרק ה'. אם יחבור לנו שעל ידי קבלת חוק הליכות מסחר בלי סעיף זה ואי כניסת חוק אחר כל הנושא של שימוש בשם "ירושלים" ישאר באוויר, יצטרך הענין לחזור לדיון בוועדת המשנה. גם המשור מזה שמבחינת הצד המסחרי של חוק הליכות מסחר זהו פרק שולי לגמרי והוא בא הנה כי חיפשו מקום להגן על שם ירושלים.

י. מודעי:

אחרי מדאיגה שאלה המפעלים והמוסדות שכבר קיימים ומשחמשים בשם "ירושלים". אינני רוצה לסמוך על כך שאומרים לי שהם בסדר ולא הוגשה נגדם תלונה.

מ. דרובלס:

גם אני אינני רוצה לחת בידי שלושה אנשים ירושלמיים את הסמכות לקבוע. הייתי מצדיך שמשור ממלחי יקבע, כי שלושה אנשים יכולות לעשות רצונו של מישהו אחר.

היו"ר י. הרביץ: אפילו מבחינה עקרונית ענין ירושלים לא שייך רק לירושלמים.

י. מודעי:

אמנם איננו רוצים לדון עכשיו בענין זה, אבל אם פעם נחזור אליו צריך להיות ברור שחוק זה לוקה בכך שלא מובהר מה קורה למפעל שהיה בירושלים, קיבל אישור ואחר כך עבר לחל-אביב.

ו. ביבי: זה קיים: הוועדה רשאית לבטל אישור.

י. מודעי:

צריך לכתוב באלו חנאים.

פרק ט' - ועדה מייעצת:

י. יפה: אני רוצה להזכיר ליושב-ראש: פעם דובר על כך שכאשר נגיע לפרק זה נחזור לדבר על ההגדרות.

אני מציע שאת כל ענין ההגדרות נשאר
לוועדת המשנה.

היו"ר י. הורביץ:

פנק ו' - עסקאות שבאשראי:

בישיבה האחרונה הגשתי, לפי בקשת הוועדה,
מספר סעיפים שקיבלנו עליהם החלטה עקרונית
להכניסם בפרק ואשראי ונחבקשנו לנסח אותם.

נ. לירם:

סעיף 35:

בסעיף זה החלטנו להוסיף תת-סעיף המגדיר
מהו מחיר במזומנים. לאחר עיון בשתי גירסאות קיבלנו פחות או יותר את
הגירסה הבריטית ואמרנו: "מחירו של מצרך או שירות שבו יכול לקוח לקנות
או להסכים לקנות באותו זמן את אותו מצרך או שירות באותו עסק, כשהוא
משלם תמורתו המלאה במזומנים בעת מסירת המצרך או עם גמר עשיית השירות".
בחוק הבריטי אין "שירות", אבל הוספנו זאת בחוק שלנו שעוסק גם בשירותים.

י. מודעי:

אני קורא אחת משתי האלטרנטיבות הכתובות
בנוסח שאחם מציעים: "מחירו של מצרך שבו
יכול לקוח להסכים לקנות באותו זמן אותו מצרך באותו עסק". כלומר, אדם
נכנס לחנות ומודיע שהוא מסכים לקנות את המצרך בפרוטה, על אף שמחירו
של המצרך מאה לירות. כך זה משתמע, כי הענין חד-צדדי - מודגש הלקוח
ולא אף אחד אחר.

אולי כדאי שחקרא את הנוסח הבריטי.

(קורא את הנוסח הבריטי של הסעיף)

נ. לירם:

המלה "אגרימנט" אינה מזכרת כלל בנוסח
העברי.

א. לבני:

וזה באמת חסר.

י. מודעי:

אני מציע הצעת חיקון: "מחירו של מצרך או
שירות שבו יכול לקוח לקנות או להסכים עם הסוחר לקנות באותו זמן את
אותו מצרך או שירות באותו עסק..."

בסדר.

נ. לירם:

במקום "סוחר" יש לכתוב "ספק".

י. מודעי:

הערה שניה נוגעת לשירות: ברישה נאמר -
"מחירו של שירות שבו יכול לקוח לקנות או
להסכים עם הספק לקנות באותו זמן את אותו שירות". כלומר, ברישה מדברים
על זמן ההתקשרות. ואילו בסיפה כתוב - "כשהוא משלם תמורתו המלאה במזומנים
עם גמר עשיית השירות". כלומר, מדברים על מועד אחר. לפעמים שירות יכול
לארוך שנה ואז יש הבדל עצום בין המחירים בשני הזמנים - זמן ההתקשרות
וזמן גמר עשיית השירות - ובזמנים של אינפלציה יכול ההבדל להיות
יותר מאשר הרביית על החשלומים. מוכרחים להכניס כאן הבהרה מלאה ולסגור
את הענין ליום עשיית העסקה ולא לשום דבר אחר.

נ. לירם:

בפנינו עמד שירות ספציפי מאד - קניית
כרטיס טיסה מאורגן בחשלומים לעומת מחיר
במזומן, שהוא אחד השירותים הרווחים ביותר מבחינת קניה בחשלומים.

י. מודעי:

אני יודע מקרה של מרפא שיניים שהגיש
חשבון, וכעבור שנתיים, כשסיים את הטיפול,
הגיש חשבון גבוה פי ארבעה.

כדי לסגור את הענין צריך לכתוב בסיפה:

"בעת מסירת המצרך או עם עשיית הסכם השירות".

בסדר.

נ. לירם:

סעיף 36 - נוסח לוועדה:

אם אתם זוכרים קיבלנו החלטה להוסיף לסעיף זה חת-סעיף שיבטל למעשה סעיפים אחרים. סעיף זה יאחד את כל התוספות לגבי מחיר במזומנים ומחיר באשראי לשיעור אחד.

היו"ר י. הורביץ: אמרנו שאדם צריך לדעת איזו רבית לוקחים ממנו באשראי. איפה זה?

נ. לירם:

גם חוק הפיקוח וגם בהצעת החוק נאמר שחייב מוכר, המציע סחורחו בחשלומים, לפוסם את המחיר במזומנים ואת המחיר בחשלומים ושיעור הרבית, וכל החוספות החלוח על קניה בחשלומים יעברו לשיעור באחוזים מהמחיר במזומנים.

י. מודעי: מה שאתה אומר לא כתוב ב-1.

נ. לירם: סעיף 2 מבטא את מה שאמרתי.

א. לבני: מדוע צריך להגיד "באחוזים למאה" ואי אפשר להסחפק ב"אחוזים"?

נ. לירם: שומר החייעץ בענין זה עם הנסח של משרד המשפטים.

סעיף 39 - נוסח לוועדה:

י. מודעי: אני רוצה להסתייג כאן ולהראות איפה צריך לערב את ועדת הכלכלה של הכנסת. בסעיף קטן (ב) מציעים לנו את הנוסח הבא - "סעיף קטן (א) לא יחול לגבי עסקאות באשראי במקרים דלהלן, זולת אם השו חייבם בצו חחילה כאמור".

נ. לירם: האם אתה רוצה באישור ועדת הכלכלה?"

י. מודעי: אם לא נכתוב במפורש שיהיה אישור על צוויים, זה לא יכלל.

נ. לירם: ועדת המשנה חשב וחראה מה דרוש ומה לא דרוש שיכלל באישור.

סעיף 1 - הגדרת "צרכן" - נוסח לוועדה:

בגלל העובדה שהכנסנו את סעיף קטן (ב) (1) בסעיף 39 - עיסקה באשראי בין בעל עסק וצרכן - מצאנו שבחוק נכבד זה אין כלל הגדרה של צרכן. שאלנו חלק מן ההגדרה של חוק הפיקוח, הוספנו קצת והכנסנו את המלה "צרכן", כי אחרת יש לנו מינוח שאין לו הגדרה.

היו"ר י. הורביץ: מה זה "פרט לייצור או למכירה"?

נ. לירם: הכוונה היא, שאם בעל מפעל רוכש חומר גלם מספק אחר, ההגדרה לא חלה עליו בחוק זה. הוא אמנם צרכן במובן המשפטי של המלה, אך לא במובן חוק זה.

י. מודעי: מה זה "או רכשו באופן אחר"? ואם קיבל אוחו במחנה, מה זה שייך לחוק הליכות המסחר?

נ. לירם: יש מחנה שהיא מסחרית.

י. מודעי: אינני מבין מה זה "או רכשו באופן אחר".

נ. לירם: כך כתוב בפקודת סימני מסחר.

. לירם:

אשר עמד בפנינו הסעיף של ההגדרות בחוק הפיקוח לא נכנסנו לגופה של הגדרה אלא העחקנו.

אני מציע למחוק "או רכשו באופן אחר".

. מודעי:

נבדוק למה זה נכתב כך.

. ביבי:

"מי שנעשה עבורו שירות" זה צרכן גם כן.
מה זה "למעט עסק"?

. מודעי:

למעט עסק כפי שוגדר בחוק זה. התכוונו לצרכן ממש, שנכנס למספחה, למסעדה ושרתו

. לירם:

אוחו, לא לשירות שמקבל עסק.

כאשר אינסטלטור בא אלי הביתה זה שירות, וכאשר הוא בא אלי למפעל זה לא שירות?

. מודעי:

בשום סעיף בחוק זה אין המלה "צרכן". היא מופיע רק לצורך סעיף (ב)(1) בסעיף 39

. לירם:

ורצינו לפטור מחחולת פרק זה בעלי עסק, כי אחרת היינו מכניסים מהומה ומבוכה.

צריך לבדוק את זה. אני חושב שזה לא מספיק קולע.

. מודעי:

אנחנו לא רוצים שצרכן לצורך חוק זה יהיה בעל עסק.

. לירם:

ההגדרה לא קולעת למה שאחה רוצה. שירות - מוגדר; צרכן שירות - לא מוגדר. יש פה

. מודעי:

קושי בהגדרה.

(ב) סדר עבודת הוועדה

א. לבני:

לפני שבוע ימים כתבתי מכתב ליושב-ראש הוועדה בענין ירוחם. נפגשתי עם אנשי ירוחם, שמעתי את הבעיות, שנוגעות בעיקרון למשרד המסחר והתעשייה. אני חושב שכאשר מגיעים לכך שיש בעיות עם התשתית הכלכלית גם של המקום וגם של הסביבה, יש פתורונות שבידי ועדת הכלכלה להציע. אני חושב שהכחובת המתאימה לטיפול בדברים אלה זו ועדת הכלכלה וכך גם הסבורתי למשלחת: הצעתי - להעלות את הנושא לסדר היום למרות הפגרה, לזמן ישיבה בהקדם ולהזמין את הנוגעים בדבר: את הוועד המקומי, שמורכב מיושב-ראש המועצה, יושב-ראש מועצת הפועלים; את מנכ"ל משרד המסחר והתעשייה.

כדאי להזמין את השר בר-לב כיושב-ראש הוועדה לעיירות הפיתוח.

. מודעי:

אם יהיה צורך נקרא גם לנציג משרד העבודה או נציג האוצר.

היו"ר י. הורביץ:

בשלב מאוחר יותר אולי גם את נציג משרד התחבורה.

א. לבני:

אין מקום לסדרת ישיבות. נביא את כל הנוגעים בדבר: השר בר-לב, נציגי מע"צ, נציגי הוועד המקומי בירוחם. הישיבה חקייים ביום ג' הבא בשעה עשר.

היו"ר י. הורביץ:

הישיבה ננעלה בשעה 11.45